

Павло Шарий

студент гр. ФФ-32,

Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

Науковий керівник: д.е.н., професор Зоряна Лободіна

РОЛЬ «ЗЕЛЕНИХ» ОБЛІГАЦІЙ У ПІСЛЯВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ УКРАЇНСЬКИХ МІСТ

«Зелена» облигація – це фінансовий інструмент, за допомогою якого емітент-позичальник отримує від інвесторів фіксовану суму капіталу та спрямовує їх виключно на фінансування або рефінансування нових або існуючих «зелених» проектів, виплачуючи капітал інвестору, коли облигація погашається, а також узгоджену суму відсотків протягом терміну її оборотності [1].

У липні 2021 року в Україні набула чинності нова редакція закону «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», що запроваджує «зелені» облигації як окремий підвид цінних паперів.

Емісію «зелених» облигацій може здійснювати особа, що реалізує або фінансує проєкт екологічного спрямування. Кошти від розміщення таких паперів можуть спрямовуватися на фінансування та/або рефінансування витрат проєкту екологічного спрямування, таких, як проєкти у сфері альтернативної енергетики, енергоефективності, мінімізації утворення, утилізації та переробки відходів, впровадження екологічно чистого транспорту, органічного землеробства, збереження флори і фауни тощо [2].

До початку війни очікувалося, що до 2030 року Україна зможе залучити через випуск «зелених» облигацій 36 млрд дол. За даними Міжнародної фінансової корпорації (IFC), потенціал українського ринку послуг з енергоефективності та «чистої» енергетики до 2030 року становив 73 млрд дол.

«Зелені» облигації можуть допомогти у відновленні міст після війни. Випуск зазначених цінних паперів може стати перспективним інструментом залучення коштів для повоєнного відновлення міст.

На думку Ю. Шафаренка, «випуск «зелених» облигацій відіграватиме значну роль у відбудові міст, оскільки створює мультиплекційний ефект, покращує інвестиційну привабливість, діловий клімат, а також конкурентоспроможність наших міст» [4].

В Україні уже є успішні приклади випуску «зелених» облигацій, зокрема НЕК «Укренерго». У 2021 р. Укренерго випустило «зелених» облигацій на суму 825 млн доларів, а у 2022 р., попри воєнний стан, здійснило першу виплату відсотків на 28,4 млн доларів за цими цінними паперами.

У листопаді 2021 року НЕК «Укренерго» залучила фінансування в розмірі 825 млн доларів США шляхом випуску «зелених» облигацій сталого розвитку на Лондонській фондовій біржі строком на 5 років.

Під час випуску єврооблігацій книга заявок була перепідписана майже втричі, що свідчить про значну зацікавленість міжнародних інвесторів до

перших єврооблігацій компанії, заявки на фінансування отримано більш ніж від 100 інвесторів з різних країн. За результатами прайсингу ставка доходності за єврооблігаціями склала 6,875% річних.

Єврооблігації НЕК «Укренерго» є найбільшим випуском єврооблігацій українськими несuverенними емітентами за весь період. Такий інструмент можна залучати для фінансування проєктів виробництва «зеленого» водню, «зеленого» аміаку, відновлюваної енергетики, які можуть сприяти повоєнному відновленню міст. З огляду на це, необхідно підвищувати обізнаність та зацікавленість представників місцевого самоврядування щодо випуску «зелених» облігацій [4].

Міжнародних інвесторів також цікавитимуть проєкти сталого розвитку міст. Ми погоджуємося із О. Савіним, що «у межах відновлення України міжнародні інвестори цікавитимуться проєктами, які враховують принципи сталого розвитку та циркулярної економіки» [3].

Залучення фінансування на такі проєкти дозволить збільшити вартість фінальної продукції промисловості та поліпшить екологічність і безпечність виробництв. Мова йде і про створення екологічного міського та міжміського транспорту, відновлення та будівництво нових виробництв за принципами сталості.

Крім того, перспективними є проєкти у сфері енергетики, зокрема, у децентралізації джерел генерації. Наприклад, будівництво невеликого біогазового заводу, який би забезпечував місто електрикою, теплом та робочими місцями. Такий завод зможе працювати на відходах сільськогосподарського виробництва, яке працює неподалік.

З цією метою Київ та одинадцять європейських міст уклали декларацію про підтримку відновлення та сталого розвитку української столиці та її прилеглих територій [4].

Отже, випуск «зелених» облігацій може стати перспективним інструментом залучення коштів для повоєнного відновлення міст України, також «зелене» фінансування сприятиме скороченню використання викопного палива та освоєнню новітніх технологій в різних секторах економіки, виконанню Україною зобов'язань згідно міжнародних угод в сфері енергоефективності та зміни клімату.

Список використаних джерел

1. Гацька Л. П. Тенденції екологізації фінансової системи, можливості для країн, що розвиваються. URL: http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgibin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJR&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=AP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=PSPE_prt_20_17_5_30
2. Noh H. J. Financial Strategy to Accelerate innovation for Green Growth. 2010. p. 31. URL: <https://www.oecd.org/sti/ind/45008807.pdf>

3. Світові тренди та ініціативи формування ринку зелених облігацій України. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2021-2_0-pages-4_16.pdf
4. Зелені фінанси для відбудови сталого розвитку України. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/3621769-zeleni-finansi-dla-vidbudovi-ta-stalogo-rozvitku-mist-ukraini.html>